Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „COVID-19: Uloga civilnog društva u obnovi i otpornosti euro-mediteranske regije”

(samoinicijativno mišljenje)

(2023/C 140/03)

Izvjestitelj: **Angelo PAGLIARA**

Odluka Plenarne skupštine:	25.3.2021.
Pravna osnova:	pravilo 52. stavak 2. Poslovnika
	samoinicijativno mišljenje
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za vanjske odnose
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	20.12.2022.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	24.1.2023.
Plenarno zasjedanje br.:	575
Rezultat glasanja	
(za/protiv/suzdržani):	183/0/5

1. **Uvod**

1.1. Kriza uzrokovana pandemijom teško je pogodila euro-mediteransku regiju, pogoršala već postojeće probleme i donijela nove izazove. Postoji opasnost da će socioekonomske posljedice povećati nejednakosti, osobito u zemljama koje imaju slabe gospodarske i proizvodne sustave.

1.2. EGSO-ov Odbor za praćenje Euromeda odlučio je analizirati ulogu civilnog društva u obnovi i izgradnji otpornosti u euro-mediteranskoj regiji.

1.3. U izradi ovog izvješća sudjelovale su organizacije civilnog društva iz euro-mediteranske regije te gospodarski i socijalni odbori raznih zemalja. Uspostavljena je posebna i bliska suradnja s marokanskim Vijećem za gospodarska i socijalna pitanja i okoliš, koje je bilo suorganizator sastanka na vrhu Euromeda 2021.

1.4. Informativno izvješće stoga donosi veliku dodanu vrijednost jer je u njega uključeno civilno društvo s obje obale Sredozemnog mora.

1.5. Ovim se informativnim izvješćem nadopunjuju prethodna informativna izvješća: „Obrazovanje i strukovno osposobljavanje u euro-mediteranskoj regiji”, „Digitalizacija i MSP-ovi na Sredozemlju” i „Održivi razvoj u mediteranskoj regiji” ([1]).

2. **Zaključci**

2.1. Civilno društvo u cijelom svijetu odmah je reagiralo na pandemiju djelujući na prvoj liniji i pružajući potporu i pomoć građanima. I u euro-mediteranskom području uloga civilnog društva bila je ključna za ublažavanje negativnih posljedica bolesti COVID-19.

2.2. U euro-mediteranskoj regiji organizacije civilnog društva pridružile su se djelovanju vlada pružajući osnovne usluge i zdravstvenu skrb, dijelile su osobnu zaštitnu opremu i doprinijele širenju ključnih informacija, osobito u udaljenim područjima. Njihovo je djelovanje bilo izuzetno bitno za ublažavanje posljedica pandemije na najranjivije skupine stanovništva, kao što su žene, mladi, imigranti i osobe s invaliditetom.

([1]) To informativno izvješće također dopunjuje i neka od novijih mišljenja EGSO-a o istoj temi, osobito: Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (COM(2020) 408 final – 2020/0104 (COD)) i o prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu (COM(2020) 409 final – 2020/0103 (COD)) (SL C 364, 28.10.2020., str. 132.), ECO/515 Uredba o investicijskoj inicijativi kao odgovoru na koronavirus (još nije objavljeno u Službenom listu) i Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Izvanredna situacija nakon bolesti COVID-19: osmišljavanje nove multilateralne matrice” (samoinicijativno mišljenje) (SL C 364, 28.10.2020., str. 53.).

2.3. Aktivnosti civilnog društva omogućile su da se u euro-mediteranskoj regiji poveća solidarnost; brojne organizacije civilnog društva u južnom susjedstvu sudjelovale su u osnivanje građanskih skupina solidarnosti te su se upustile u eksperimentiranje s inovativnim metodologijama i jačanje svojih aktivnosti informiranja i koordinacije putem interneta.

2.4. EGSO je uvjeren da je pravičan i pravedan gospodarski i socijalni oporavak moguć samo ako se u njega uključe socijalni partneri i organizacije civilnog društva, kao i privatni sektor, a osobito mala i srednja poduzeća. Oporavak mediteranskog područja i razvoj održivih i otpornih socioekonomskih modela moraju biti nadahnuti načelima kao što su poštovanje vladavine prava, zaštita demokratskih vrijednosti i socijalnih i ljudskih prava, provedba temeljnih konvencija ILO-a te zajedničko nastojanje da se postignu ciljevi održivog razvoja i klimatska neutralnost.

2.5. EGSO pozdravlja usvajanje nove agende za Sredozemlje i naglašava potrebu da sve mjere za potporu oporavku služe paralelnom cilju razvoja i poboljšanja kvalitete života ljudi u toj regiji.

2.6 Sredozemlje se danas suočava s brojnim društvenim, političkim, okolišnim, geopolitičkim i imigracijskim izazovima, koji su izuzetno važni ne samo za Europu nego i za cijeli svijet. EGSO smatra da se sve veći višedimenzionalni izazovi u tom području mogu svladati samo uz pomoć osnaženog i djelotvornog multilateralizma koji podupire Europska unija.

2.7. Učinci klimatskih promjena vidljivi su i na mediteranskom području u vidu dezertifikacije, nestašice vode i porasta temperature. Tekuća kriza istaknula je potrebu za jačanjem zajedničke otpornosti i pokretanjem novih inicijativa suradnje u području okoliša i digitalizacije. EGSO smatra da je korisno – među ostalim i na temelju podizanja svijesti civilnog društva i veće uključenosti dionika – proširiti i ojačati inicijative kao što je WestMED kako bi se doprinijelo postizanju klimatskih i okolišnih ciljeva uz pomoć modela plavog gospodarstva usmjerenih na otvaranje radnih mjesta i zaštitu ekosustava i raznolikosti.

2.8. Deset godina nakon Arapskog proljeća Europska unija obnovila je svoju strategiju suradnje s mediteranskim susjedstvom. U tom kontekstu EGSO smatra da je nova agenda za Sredozemlje ključan instrument za socijalni i gospodarski oporavak te regije nakon krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19. Novi zamah u predanosti partnerstvu mora biti usko povezan ne samo s gospodarskim i socijalnim izazovima već i s izazovima u području okoliša, demografije i imigracije, uz potpuno poštovanje napretka i temeljnih vrijednosti Unije. Pokazalo se da je stanje zdravstvenih sustava u mnogim dijelovima te regije slabo, a kriza uzrokovana pandemijom važan je test koji bi mogao utjecati i na političku stabilnost.

2.9. U programima oporavka i obnove mediteranskog područja posebnu pozornost treba posvetiti brzom oporavku turističkog sektora, a osobito malih i srednjih poduzeća koja zapošljavaju više od polovine radne snage u EU-u. Dulje trajanje posljedica krize, uključujući strukturnu nezaposlenost, osobito među mladima i ženama, imalo bi ozbiljne socijalne reperkusije.

2.10. Razvoj ljudskog kapitala radne snage posebno je važan za održivi razvoj mediteranskih partnera EU-a. Potrebno je promicati osposobljavanje osoblja, osobito u sektoru turizma. Nadalje, EGSO napominje da je problem odljeva mozgova iz južnih partnerskih zemalja u visoko razvijene industrijalizirane zemlje velika prepreka, prije svega za digitalnu transformaciju njihovih gospodarstava. Države članice Europske unije stoga bi trebale olakšati izdavanje kratkoročnih i srednjoročnih radnih dozvola u EU-u kako za samozaposlene radnike tako i za zaposlenike, posebice u sektoru informacijskih tehnologija. Povrh toga, Komisija bi trebala podupirati provedbu digitalnih projekata u partnerskim zemljama kako bi stručnjaci u IT-ju imali dobre mogućnosti zapošljavanja u svojim zemljama.

2.11. Za jačanje dijaloga s južnim susjedstvom EU će koristiti već postojeće instrumente i programe suradnje. Europski gospodarski i socijalni odbor preporučuje najširu moguću uključenost organizacija civilnog društva putem uključivog socijalnog i civilnog dijaloga na svim razinama u okviru kojeg bi se uzimale u obzir posebnosti i uloge raznih uključenih aktera te isticao njihov doprinos osmišljavanju i provedbi politika i mjera potrebnih za upravljanje učinkom tekućih promjena i kriza, počevši od učinaka klimatskih promjena.

2.12. Procjenjuje se da će u mnogim zemljama južnog susjedstva doći do smanjenja BDP-a po glavi stanovnika te da će one naići na velike izazove u suočavanju sa sve većim socijalnim i gospodarskim rizicima te rizicima od siromaštva. Zbog toga su potrebni planovi gospodarske i financijske obnove koji sadrže mjere kojima se mogu rješavati i problemi koji uzrokuju sve veću socijalnu nesigurnost.

2.13. Gospodarski oporavak mnogih zemalja u mediteranskom susjedstvu usko je povezan s djelotvornošću adekvatne kampanje cijepljenja, pa EGSO preporučuje da se ojača COVAX i da europske institucije osiguraju najveću moguću potporu logistici i opskrbi, među ostalim na temelju bilateralnih sporazuma. EGSO naglašava da je posebno važno podupirati partnerske zemlje na južnoj strani Sredozemnog mora da same odlučuju o uspostavi postrojenja za proizvodnju cjepiva i medicinskih proizvoda na svom teritoriju. U tom kontekstu ponavlja svoj poziv da se povede ozbiljna rasprava o objavljivanju patenata za cjepiva i medicinske proizvode koji služe za suzbijanje pandemija.

2.14. EGSO smatra da će u oporavku nakon bolesti COVID-19 aktivno sudjelovanje civilnog društva biti presudno za postizanje ciljeva kao što su poboljšanje kvalitete života ljudi i razvoj novog modela održivog razvoja. Stoga poziva europske institucije da u okviru partnerstva s južnim susjedstvom dodatno ojačaju sve instrumente za uključivanje organizacija civilnog društva.

2.15. Organizacije civilnog društva bile su u prvim redovima kad je riječ o potpori zdravstvenom i socijalnom odgovoru na pandemiju, a njihov je izravni angažman pomogao ublažiti socijalne i zdravstvene posljedice za stanovništvo. Međutim, kao što je EGSO već istaknuo, njihova sposobnost da odgovore na potrebe društva uvjetovana je činjenicom da su sredstva kojima raspolažu često ograničena i podložna fluktuacijama. EGSO je uvjeren da je potrebno ojačati mehanizme potpore organizacijama civilnog društva, među ostalim radi bolje zaštite najranjivijih skupina, kao što su mladi, žene, migranti i osobe s invaliditetom, koje je pandemija osobito teško pogodila.

2.16. EGSO poziva europske institucije da poduzmu dodatne mjere za podupiranje mira, demokracije i poštovanja ljudskih prava u područjima sukoba u mediteranskom susjedstvu. Zbog pandemije su se dodatno pogoršali uvjeti u kojima živi stanovništvo u područjima zahvaćenima sukobom, pa je potrebno uložiti velike napore kako bi se osigurao cjelovit mirovni plan.

2.17. S obzirom na to da će oporavak od krize uzrokovane pandemijom svakako biti težak, trgovinski pregovori između EU-a i Maroka i Tunisa koji su u tijeku, kao i predstojeći pregovori s Jordanom, poprimaju sve veću važnost. EU bi trebao u većoj mjeri uzimati u obzir postojeće asimetrije i naći odgovarajuća kompromisna rješenja sa svojim južnim trgovinskim partnerima. EGSO poziva na to da se organizacije civilnog društva i socijalni partneri na kvalitetniji način uključe u pregovaračke procese i da ih se formalno navede u Ugovorima kako bi im se omogućilo da pozitivno doprinose trgovinskim odnosima između partnerskih zemalja i, konkretnije, da u okviru predstojećih trgovinskih sporazuma osiguraju provedbu obaveznih poglavlja o održivosti.

2.18. Povrh toga, EGSO predlaže da se organizacijama civilnog društva i socijalnim partnerima u okviru njihove formalno strukturirane uključenosti dodijeli odgovornost ne samo za poglavlja o održivosti već i za cjelokupno područje primjene sporazuma o trgovini i ulaganjima.

2.19. EGSO ponavlja svoje stajalište da bi EU dio svojih financijskih sredstava za pomoć trgovini trebao namijeniti potpori sudjelovanju organizacija civilnog društva i izgradnji kapaciteta za njihov rad na održivoj trgovini i održivim ulaganjima.

2.20. EGSO je već pozvao na jačanje digitalnih vještina na obje obale Sredozemnog mora. Nakon usvajanja nove strategije za Sredozemlje i s obzirom na obnovu nakon pandemije, EGSO podsjeća na potrebu za većim ulaganjima u digitalnu infrastrukturu i većom potporom za digitalnu transformaciju MSP-ova kao glavnih čimbenika zapošljavanja i socijalnog razvoja, među ostalim uključivanjem socijalnih partnera i uvažavanjem potencijala kolektivnog pregovaranja i socijalnog dijaloga na raznim razinama.

3. **Opće napomene**

3.1. Kriza uzrokovana pandemijom pogoršala je probleme u mediteranskom susjedstvu; 25 godina nakon Deklaracije iz Barcelone i 10 godina nakon Arapskog proljeća izazovi na Mediteranu i dalje su golemi. Europska unija i njezini partneri u mediteranskoj regiji nedavno su odlučili ponovno pokrenuti i ojačati suradnju uz pomoć ambiciozne nove agende za Sredozemlje.

3.2. Ta se odluka temelji na uvjerenju da se strateški izazovi budućnosti mogu svladati uspješno i u obostranom interesu samo ako se na tome radi zajedničkim snagama i u duhu partnerstva. Agenda obuhvaća poseban plan gospodarskih ulaganja za potporu socioekonomskom oporavku mediteranskog susjedstva u razdoblju od 2021. do 2027. Zajednički je cilj, kako je izjavio visoki predstavnik Josep Borrell, izgraditi mirno, sigurno, demokratskije, ekološki prihvatljivo, prosperitetno i uključivo južno susjedstvo.

3.3. U studiji koja je nedavno objavljena u okviru programa Mediteranski dijalog za prava i jednakost pod naslovom *Bridging the Sea* ([2]) (Most preko mora), utvrđeno je da se gotovo 63 % organizacija civilnog društva koje djeluju u južnom susjedstvu bavi pitanjima poput jačanja demokracije i prava, dok se više od 53 % njih bavi, među ostalim, rješavanjem problema socioekonomskih nejednakosti. Njihova osviještenost o ekološkim i okolišnim pitanjima, kao i pažnja koju pridaju tim pitanjima sve više se povećavaju. Ti podaci potvrđuju da postoji čvrst temelj i da je potrebno povećati potporu civilnom društvu kako bi se na bolji način odgovorilo na izazove budućnosti.

3.4. Civilno društvo u posljednja dva desetljeća sve je prisutnije u zemljama južnog susjedstva. Njegov aktivni pristup omogućio je ublažavanje socijalno-zdravstvenih posljedica za stanovništvo, ali je istodobno izašla na vidjelo potreba za mjerama za jačanje kapaciteta i vještina civilnog društva kako bi ono bolje funkcioniralo.

3.5. Mediteransko područje, kao i ostatak svijeta, nakon izbijanja pandemije bolesti COVID-19 doživjelo je snažan ekonomski i društveni šok. Socijalne i zdravstvene posljedice bile su još izraženije zbog nedostatka odgovarajuće javne zdravstvene infrastrukture, osobito u nestabilnijim zemljama. Kriza uzrokovana pandemijom nadovezala se na već postojeće krize u brojnim zemljama, do kojih je došlo zbog niza čimbenika kao što su već nestabilno gospodarsko i društveno stanje, visoke stope nezaposlenosti i posljedice sukoba u određenim područjima, primjerice u Libiji i Siriji.

3.6. Vlade u mediteranskoj regiji odmah su reagirale, iako na različite načine, kako bi suzbile širenje pandemije uvođenjem mjera potpore za radnike i poduzeća, među ostalim i u suradnji sa socijalnim partnerima i organizacijama civilnog društva, iako je njihovo sudjelovanje često bilo nedostatno, a ponekad je i u potpunosti izostalo. Kako bi se obuzdale posljedice pandemije, gotovo sve države u mediteranskom području (npr. Maroko, Egipat, Jordan i Libanon) uvele su mjere ograničavanja kretanja i putovanja te policijski sat.

3.7. Nakon izbijanja krize uzrokovane pandemijom mnoge vlade u tom području uvele su ekspanzivne politike u svrhu suzbijanja gospodarske krize i pružanja potpore određenim sektorima, uz poticanje proizvodnje te uvođenje poreznih i ekonomskih olakšica i mjera za privlačenje ulaganja.

3.8. Pandemija je prouzročila negativne gospodarske posljedice u cijelom Sredozemlju, ne samo zbog čimbenika kao što su smanjena domaća i strana potražnja i pad potrošnje, nego i zbog pogoršanja financijskog stanja i stanja javnog duga. Od izbijanja krize uzrokovane pandemijom vlade u toj regiji izdvojile su dodatna sredstva za zdravstveni i gospodarski sustav radi potpore određenim sektorima. Zbog toga će se javni deficit gotovo svih zemalja mediteranske regije znatno povećati.

3.9. Sektor prometa teško je pogođen restriktivnim mjerama kojima je zabranjena i smanjena međunarodna mobilnost, zbog čega je turizam jedan od sektora koji je pandemija najviše pogodila. OECD je procijenio da je u tom sektoru došlo do smanjenja prometa od 45 do 70 %, a međunarodni turizam se smanjio između 60 i 80 % ([3]). Turizam je jedan od glavnih gospodarskih sektora za mediteranske zemlje te će, prema Konferenciji Ujedinjenih naroda o trgovini i razvoju (UNCTAD), Egipat i Maroko biti među najteže pogođenim zemljama na svijetu ([4]).

3.10. Mikropoduzeća i MSP-ovi te samozaposlene osobe važne su sastavnice gospodarstva zemalja na južnoj obali Sredozemnog mora. Promet tih poduzeća znatno je pao, a većina ih je bila prisiljena smanjiti broj zaposlenika. Stoga će biti potrebne strukturne mjere da se MSP-ovima pomogne da izađu iz krize, rastu i inoviraju u odgovaranju na dvostruki izazov digitalizacije i dekarbonizacije.

([2]) https://meddialogue.eu/wp-content/uploads/2021/02/Publication-Bridging-the-sea.pdf.

([3]) https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=124_124984-7uf8nm95se&title=Covid-19_Tourism_Policy_Responses&_-ga=2.143901749.1647750476.1622806508-1692148678.1622806341.

([4]) https://unctad.org/system/files/official-document/ditcinf2020d3_en.pdf.

3.11. Kriza uzrokovana pandemijom zahvatila je sve društvene skupine u mediteranskoj regiji, ali su osobito teško pogođene sljedeće skupine: mladi, zbog pogoršanja stanja na tržištu rada i mjera ograničenja kretanja koje su dovele do zatvaranja škola i sveučilišta; žene, koje su u nekim područjima kao što je južno susjedstvo zaposlene uglavnom u neformalnoj ekonomiji, poljoprivredi i turizmu, koji je osobito pogođen mjerama za suzbijanje pandemije; ranjive skupine, kao što su neprijavljeni radnici i izbjeglice, koji često nisu obuhvaćeni mjerama socijalne zaštite, te osobe s invaliditetom zbog često nedostatnih usluga.

3.12. U nekim područjima južnog susjedstva čimbenici kao što su nestašica vode i loš pristup higijensko-sanitarnim uslugama pogoršali su posljedice pandemije, osobito u socijalno ugroženijim segmentima društva, kao i u područjima sukoba i u izbjegličkim kampovima.

4. **Izazovi i mogućnosti**

4.1. Kako je istaknuo glavni tajnik Unije za Mediteran ([5]), tekuća zdravstvena kriza ugrožava socioekonomski napredak koji je posljednjih godina postignut u tom području. Međutim, kriza je ujedno i prilika za jačanje integracije i povećanje otpornosti gospodarstava.

4.2. Uloga civilnog društva u euro-mediteranskoj regiji od velike je važnosti za izgradnju pravednijeg i uključivijeg društva nakon pandemije; jednako tako, kao što je istaknuto na socijalnom samitu u Portu ([6]), aktivno uključivanje socijalnih partnera i organizacija civilnog društva ključno je kako nitko ne bi bio zapostavljen i kako bi se europski stup socijalnih prava doista proveo.

4.3. Bolest COVID-19 i mjere povezane s pandemijom ugrožavaju održivost civilnog društva. Vlade i mnogi donatori obustavili su dodjelu bespovratnih sredstava i zamrznuli financijska sredstva zbog preusmjeravanja resursa u mjere potpore povezane s bolesti COVID-19. Zbog toga je ugrožena već krhka održivost organizacija civilnog društva, mogućnost da nastave služiti zajednice, kao i radna mjesta mnogih radnika civilnog društva, iako se od organizacija civilnog društva mnogo očekuje. EGSO naglašava da su bespovratna sredstva za održivost organizacija i financiranje osnovne potpore ključni kako bi se organizacije civilnog društva prilagodile situacijama koje se brzo mijenjaju i nastavile s aktivnostima tijekom kriza.

4.4. EGSO je naglasio da je Sredozemlje među najosjetljivijim područjima na svijetu kad je riječ o učinku klimatskih promjena. Pandemija bolesti COVID-19 negativno je utjecala na socijalno stanje i razvoj, zbog čega je hitno potrebno donijeti strategije održivog razvoja i zelenog gospodarstva.

4.5. Donošenje planova oporavka u mediteranskom području može biti prilika za osiguravanje gospodarskog, socijalnog i okolišnog razvoja regije. Od presudne je važnosti povezati mogućnosti razvoja s poštovanjem načela kao što su solidarnost, borba protiv nejednakosti te zaštita i poštovanje vladavine prava. Aktivno sudjelovanje civilnog društva nužno je za postizanje svih ciljeva.

4.6. Budući planovi obnove nakon bolesti COVID-19, kao i gospodarski rast, u južnom susjedstvu trebali bi biti od najveće važnosti u mjerama čiji je cilj ublažavanje ekoloških problema povezanih s klimatskim promjenama, kao i problema nestašice vode, dezertifikacije i onečišćenja. Mjere očuvanja i zaštite okoliša mogle bi u mediteranskoj regiji imati pozitivan učinak zahvaljujući diversifikaciji gospodarstva i otvaranju kvalitetnih radnih mjesta. U tom kontekstu EGSO skreće pozornost na vrlo velik potencijal za iskorištavanje obnovljivih izvora energije (osobito solarne energije i energije vjetra) u južnim partnerskim zemljama i poziva EU i države članice da se zalažu za održivija zajednička ulaganja u tom području.

4.7. EGSO je već naglasio da je u mediteranskom području potrebno promicati pravednu tranziciju i radi postizanja napretka u pogledu zdravlja, obrazovanja i rodnog pitanja. Kako bi se osigurao oporavak doista usklađen s načelima tranzicije i digitalizacije, bit će od velike važnosti promicati podizanje svijesti i razvoj određenih poduzetničkih nazora i digitalnih vještina. EGSO podržava poziv južnih partnerskih zemalja na veću predanost EU-a i država članica u području istraživanja i razvojne suradnje na Sredozemlju.

([5]) Ministri vanjskih poslova Unije za Mediteran odredili su prioritetna područja za snažniju suradnju i integraciju u euro-mediteranskoj regiji, Unija za Mediteran (UfM), (ufmsecretariat.org).

([6]) https://www.2021portugal.eu/en/porto-social-summit/porto-social-commitment/.

4.8. U kontekstu velikog udjela zapošljavanja u sivoj ekonomiji, oporavak južnog susjedstva također je usko povezan s razvojem djelotvornog modela strukovnog osposobljavanja i obrazovanja. EGSO ponovno ističe da je potrebno unaprijediti stručne vještine, osobito mladih i žena, kako bi ih oni mogli koristiti u nacionalnom i transnacionalnom kontekstu u okviru takozvane cirkulacije mozgova. Organizacije civilnog društva također imaju važnu ulogu u jačanju vještina kroz neformalno obrazovanje i organiziranje radionica i osposobljavanja te putem promicanja socijalne ekonomije. Jednako tako, kao što je među ostalim već naglašeno u regionalnom dijalogu Unije za Mediteran sa socijalnim partnerima, Odbor ističe da je u rješavanje problema neusklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada potrebno uključiti socijalne partnere.

Bruxelles, 24. siječnja 2023.

Predsjednica
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Christa SCHWENG